

Na Elder Dallin H. Oaks

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mau taviri e te mana o te autahu'araa

Na te mau taviri o te autahu'araa e arata'i nei i te mau vahine e i te mau tane, e no te vahine e no te tane ho'i te mau oro'a o te autahu'araa e te mana o te autahu'araa.

I.

I roto i teie amuiraa ua ite a'e nei tatou i te tahi mau taea'e haapa'o maitai tei haamauruuruhia i to ratou ti'araa, e ua paturu tatou i te tahi atu. I roto i teie faaohuraa—mataro-roa-hia i roto i te Ekalesia—aita tatou « e tuuhia ra i raro » i te taime a haamauruuruhia ai tatou, e aita atoa tatou e ta'uma i ni'a i te taime a pihia ai tatou. Aita e « ni'araa e aore ra, e raroraa » i roto i te ohipa a te Fatu. Hoê noa mea e vai ra, « i mua e aore ra, i muri », e no te reira taa-ê-raa, tei te huru ia o ta tatou farii-raa e ta tatou haaraa i ni'a i to tatou haamauruururaa e to tatou piiraa. I te hoê taime ua faatere au i te haamauruururaa no te hoê peresideni tīti apī roa tei rave maitai i te ohipa e iva matahiti te maoro, e i teie nei, te oaoa nei oia no to'na iriti-raa-hia e no te piiraa apī ta raua ta'na vahine i farii iho nei. Ua pihia raua ei na taata haapa'o i te piha haapa'oraa tamarii i roto i ta raua paroisa. I roto ana'e i te Ekalesia e faa-irohia ai na ohipa e piti e mea hanahana mau !

II.

A paraparau ai oia i roto i te hoê amuiraa na te mau vahine, ua parau o Linda K. Burton, peresideni rahi no te sotaiete tauturu e, « te ti'aturi nei matou e tuu i roto ia tatou tata'itahi i te hoê hinaaro rahi a'e ia maramarama maitai atu i te autahu'araa ». ¹ No tatou

paatoa te reira hinaaro, e e rave au i te reira no te paraparauraa no ni'a i te mau taviri e te mana o te autahu'araa. E mau parau mana'ona'ohia teie e te tane e te vahine, no reira te oaoa nei au i te mea e, te haapurorohia nei teie mau arata'iraa e te nene'ihia nei na te mau melo atoa o te Ekalesia. Te haamaitai nei te mana o te autahu'araa ia tatou paatoa. Na te mau taviri o te autahu'araa e arata'i nei i te mau vahine e i te mau tane, e no te vahine e no te tane hoi te mau oro'a o te autahu'araa e te mana o te autahu'araa.

III.

Ua faataa mai te peresideni Joseph F. Smith e, te autahu'araa o te « mana ia no te Atua tei horo'ahia i te taata nei, na roto hoi i te reira e ti'a ai i te taata ia haa i ni'a i te fenua nei no te faaora i te utuafare o te taata nei ». ² Ua haapii mai te tahi atu mau ti'a faatere ia tatou e, te autahu'araa « o te mana teitei roa a'e ia i ni'a i teie fenua. O te mana ia i hamanihia ai te fenua nei ». ³ Te haapii mai nei te mau papa'iraa mo'a e « teie iho autahu'araa tei vai i te matamua ra, e vai atoa ia i te hopea o te ao nei » (Mose 6:7). No reira, te autahu'araa o te mana ia na roto i te reira e faati'a-faahou-hia ai tatou e e haere atu ai i te ora mure ore ra.

Te iteraa ta tatou e imi nei, e haamata ia na ni'a i te iteraa i te mau taviri o te autahu'araa. « Te mau taviri o te autahu'araa o te mana ia ta te Atua i horo'a mai i te [feia tei mau] i te autahu'araa, no te arata'i, no te hi'opo'a, e no te faatere i te faaohipararaa i Ta'na autahu'araa i ni'a i te fenua nei ». ⁴ Te mau ohipa atoa e aore ra, te mau oro'a atoa e ravehia i roto i te Ekalesia, e ravehia ia i raro a'e i te parau faati'a afaro ti'a e aore ra, afaro ti'a ore, a te hoê taata tei mau i te mau taviri no taua ohipa ra. Mai ta Elder M. Russell Ballard i faataa mai, « te feia tei ia ratou ra te mau taviri o te autahu'araa... na ratou ia e faati'a i te mau taata e tavini maitai ra i raro a'e i ta ratou arata'iraa, ia faaohipa i te mana o te autahu'araa e ia roaa te puai o te autahu'araa ». ⁵

I roto i te hi'opo'araa i te faaohipararaa i te mana o te autahu'araa, e aano

ia e e iti atoa mai te ohipa o te mau taviri o te autahu'araa. E aano te reira na roto i te imiraa i te rave'a ia roaa te mana e te mau haamaitairaa o te autahu'araa i te mau tamarii atoa a te Atua. E iti te reira na roto i te faataaraa e, ei ia vai e horo'a ai i te mana o te autahu'araa, o vai tei mau i to'na mau toro'a, e nahea i te horo'a i to'na mau ti'araa e te mau puai. Ei hi'oraa, eita e ti'a i te hoê taata tei mau i te autahu'araa ia horo'a i to'na toro'a e aore ra, i to'na mana i ni'a i te tahi atu taata, maori râ, ua faati'ahia na te hoê taata te mau nei i te mau taviri. Ia ore te reira parau faati'a, faufaa ore ia te faatoro'araa. Na teie e faaite mai e, no te aha te hoê taata tei mau i te autahu'araa—noa'tu te toro'a—eita ta'na e nehenehe e faatoro'a i te hoê melo o to'na utuafare e aore ra, e faatere i te oro'a mo'a i roto i to'na iho utuafare ma te parau faati'a ore no ô mai i te hoê taata tei mau i te mau taviri ti'a.

A taa noa'tu ai te ohipa mo'a ta te mau tuahine e rave nei i roto i te hiero

i raro a'e i te mau taviri tei mauhia e te peresideni hiero, o ta'u e tatara'tu araua'e, hoê ana'e taata tei mau i te hoê toro'a autahu'araa o te nehenehe e faatere i roto i te hoê oro'a autahu'araa. E e tapa'ohia te mau oro'a autahu'araa atoa i haamanahia i roto i te mau papaa parau a te Ekalesia.

I te pae hopea, te mau nei te Fatu o Iesu Mesia i te mau taviri atoa o te autahu'araa, Na'na hoi taua autahu'araa ra. O Oia te hoe e faataa e, eaha te mau taviri e horo'a i te taata tahuti nei e, e nahea ia faaohipa i te reira mau taviri. Ua matau tatou i te feruri e, ua horo'ahia mai te mau taviri atoa o te autahu'araa ia Iosepha Semita ra i roto i te hiero no Keterani, tera râ, te faaite mai nei te papa'iraa mo'a e, i roto i te mau taviri atoa tei horo'ahia mai, te vai ra « te mau taviri no teie tau tuuraa » (PH&PF 110:16). I roto i te amuiraa rahi e rave rahi matahiti i ma'iri a'enei, ua faahaamana'o mai te peresideni Spencer W. Kimball ia tatou e, te vai ra te tahi atu â mau taviri o te autahu'araa

teie ore i horo'ahia mai i te taata nei i te fenua nei, mai te mau taviri no te hamani'araa e no te faati'a-faahou-raa.⁶

Na te huru hanahana o te mau oti'a tei tuuhia i ni'a iho i te faaohiparaa i te mau taviri o te autahu'araa e faataa mai i te hoê taa-ê-raa faufaa i rotopu i te mau faaotiraa a te faatereraa o te Ekalesia, e i te mau faaotiraa no ni'a i te autahu'araa. Tei te Peresideniraa Matamua ra e te Apooraa a te Peresideniraa Matamua e te Püpü no te Tino Ahuru Ma Piti, e peresideni i ni'a i te Ekalesia, te mana no te rave i te mau faaotiraa e rave rahi no ni'a i te mau ture e te mau arata'iraa a te Ekalesia—mai te ti'araa o te mau fare pureraa a te Ekalesia e te matahiti no te ohipa misionare. Tera râ, noa'tu e, te mau nei e te faaohipa nei teie mau ti'a faatere i te mau taviri atoa tei horo'ahia mai i te mau tane i roto i teie tau tuuraa, aita to ratou e ti'amâraa no te faahuru ê i te hoho'a hanahana i parauhia, oia hoi, o te tane ana'e te mau i te mau toro'a i roto i te autahu'araa.

IV.

I teie nei e paraparau atu vau no ni'a i te mana autahu'araa. E haamata vau na ni'a i na parau tumu e toru tei paraparauhia iho nei : (1) te autahu'araa o te mana ia o te Atua tei horo'ahia i te tane no te faaora i te utuafare taata nei, (2) e faaterehia te mana autahu'araa e te feia tei mau i te autahu'araa e te mau taviri o te autahu'araa, e (3) no te mea hoi e, te faahiti nei te mau papa'iraa mo'a e « o te mau mana e aore ra, te mau toro'a ê atu i roto i te ekalesia ra e mau tuatiraa ana'e ia no teie autahu'araa nei » (PH&PF 107:5), no reira, te mau mea atoa e ravehia i raro a'e i te arata'iraa o te reira mau taviri o te autahu'araa e ravehia ia na roto i te mana o te autahu'araa.

Nahea te reira e au ai i te mau vahine ? I roto i te hoê a'oraa i te Sotaiete Tauturu, teie te parau a te peresideni Joseph Fielding Smith, peresideni no te Püpü no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i taua taima ra: « E ere no te mea aita te autahu'araa i horo'ahia i te mau tuahine, aita te reira i tuuhia i ni'a iho ia ratou ra, aita ia te Fatu i horo'a i te mana ia ratou... E

nehenehe e horo'ahia'tu te mana i te hoê taata, e aore ra, i te hoê tuahine, no te rave i te tahi mau ohipa i roto i te Ekalesia o te faahepohia e o te titauhia hoi no to tatou faaararaa, mai te ohipa ta to tatou mau tuahine e rave nei i roto i te fare o te Fatu. Ua horo'ahia te mana ia ratou no te rave i te tahi mau ohipa rarahi e te nehenehe, e mea mo'a i te Fatu, e e titauhia mai hoi te mau haamaitairaa e horo'ahia i te mau tane tei mau i te Autahu'araa ».⁷

I roto i taua a'oraa faahiahia ra, ua parau tamau noa te peresideni Smith e, ua horo'ahia te mana i te mau vahine. Na ô atura oia i te mau vahine, « e nehenehe ta outou e paraparau na roto i te mana, no te mea ua tuu te Fatu i te mana i ni'a iho ia outou ». Ua parau atoa oia e, ua horo'ahia i te Sotaiete Tauturu « i te puai e te mana no te rave i te mau ohipa rarahi e rave rahi. Te ohipa ta ratou e rave, e ravehia ia na roto i te mana no te ra'i mai ». E, oia mau, te ohipa a te Ekalesia i ravehia na te vahine e aore ra, na te tane, i roto anei i te hiero e aore ra, i roto i te mau paroisa e aore ra, te mau amaa, e ravehia ia i raro a'e i te arata'iraa a te feia tei mau i te mau taviri o te autahu'araa. No reira, no ni'a i te Sotaiete Tauturu, ua faataa mai te peresideni Smith e, « ua horo'a [te Fatu] ia ratou i teie faanahoraa rahi i reira hoi ratou e farii ai i te mana no te tavini i raro a'e i te arata'iraa a te mau episekopo o te paroisa... ma te haapa'o i te maitai o to tatou mau taata i te pae varua e i te pae tino nei ».⁸

No reira, ua ti'a roa ia parau e, e ere te Sotaiete Tauturu i te hoê noa piha haapiiraa na te mau vahine, o te hoê râ ohipa tei roto ia ratou—o te hoê tuatiraa no te autahu'araa tei haamauhia e te Atua.⁹

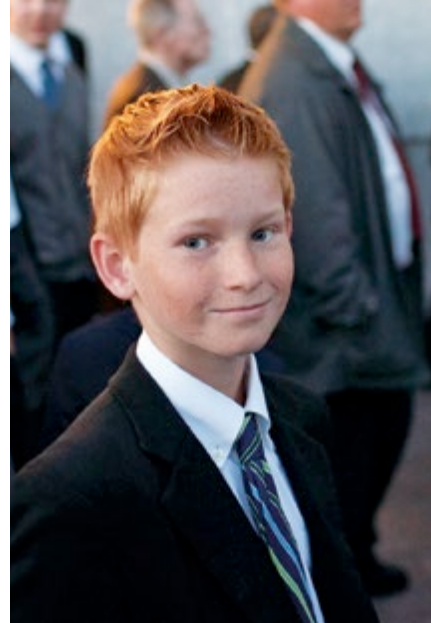
Aita tatou i matau i te paraparau no ni'a i te fariiraa te mau vahine i te mana o te autahu'araa i roto i to ratou mau piiraa o te Ekalesia, tera râ, eaha ia te reira mana ê atu ? Ia faataa-ana'e-hia te hoê vahine—te mea apî e aore ra, te mea paari—no te poro i te evanelia ei misionare rave tamau, e horo'ahia ia'na te mana o te autahu'araa no te rave i te hoê ti'araa autahu'araa. Oia atoa no te hoê vahine

o te faataahia ia ohipa ei ti'a faatere e aore ra, ei orometua haapii i roto i te hoê pūpū a te Ekalesia i raro a'e i te faatereraa a te hoê o tei mau i te mau taviri o te autahu'araa. Te taata e haa i roto i te hoê toro'a e aore ra, i te hoê piiraa i fariihia na roto mai i te hoê taata o tei mau i te mau taviri o te autahu'araa, e faaohipa oia i te mana o te autahu'araa no te rave i ta'na mau ohipa i faataahia.

Te taata e faaohipa i te mana o te autahu'araa, e titauhia ia ia ratou eiaha e tau'a i to ratou mau ti'araa, e faatumu râ i ni'a i ta ratou mau hopoi'a. Tera te hoê parau tumu e hinaarohia i roto i te oraraa sotaiete atoa. Ua faahitihia te mau parau a te taata papa'i parau tuiroo Rusia ra o Aleksandr Solzhenitsyn i te na ôraa e, « ua tae i te taima... no te paruru eiaha i te ti'araa noa o te taata, i te mau faaheporaa atoa râ ».¹⁰ E mea papū e, ua ite te feia no'a i te mau mahana hopea nei e, no te farii i te faateiteiraa, e ere ia tei roto i te haafaufaaraa i te mau ti'araa, tei roto râ i te faaotiraa i te mau hopoi'a.

V.

Ua faaue mai te Fatu e, o te tane ana'e o te faatoro'ahia i te mau toro'a i roto i te autahu'araa. Tera râ, mai ta te mau ti'a faatere e rave rahi i haapapū

mai, e ere te mau tane « te autahu'araa ».¹¹ Te mau nei te mau tane i te autahu'araa, e te hoê hopoi'a mo'a no te faaohipa i te reira no te haamaitai i te mau tamarii paatoa a te Atua.

Eiaha te puai rahi a'e ta te Atua i horo'a i Ta'na mau tamaiti, ia faaohipahia ma te ore te apitiraa a te hoê o Ta'na mau tamahine, no te mea, i Ta'na ana'e mau tamahine ta Atua i horo'a i te haamanaraa « ia riro ei taata hamani i te mau tino [...] ia tupu hoi te opuaraa e te Faanahonahoraa Rahi a te Atua ».¹² Na te peresideni J. Reuben Clark teie mau parau.

Te parau faahou ra oia : « Teie te ti'araa o ta tatou mau vahine e o to tatou mau metua vahine i roto i te Faanahonahoraa mure ore. E ere o ratou te mau i te autahu'araa ; aita i horo'ahia ia ratou te hopoi'a no te rave i te mau ohipa e i te mau ti'araa o te autahu'araa ; aita atoa ratou i faateimamahia i te mau hopoi'a o te autahu'araa ; ua riro râ ratou ei feia patu e ei feia faanaho i raro a'e i te haamanaraa a te autahu'araa, e ei feia fana'o i te mau haamaitairaa o te autahu'araa, ma te paturuhia e te mau puai o te autahu'araa, e ma te piihia i te hoê ti'araa hanahana e te faufaa e a muri noa'tu mai to te autahu'araa atoa ».¹³

Na roto i taua mau parau faaûruhia ra, ua paraparau te peresideni Clark i te parau no te utuafare. Mai tei faahitihia i roto i te parau faaara no te utuafare, na te metua tane e faatere i roto i te utuafare, e hopoi'a taa ê ta'na e ta te metua vahine, tera râ, ua

« faauehia raua ia tauturu te tahi i te tahi ei na apiti aifaito ». ¹⁴ Tau matahiti na mua a'e i te poro'i o te utuafare, ua horo'a mai te peresideni Spencer W. Kimball i teie haamaramaramaraa faa'uruhia : « Ia paraparau ana'e tatou i te parau no te faaipoporaa mai te ho'e apitiraa, e paraparau tatou i te reira mai te au i te ho'e apitiraa *hope roa*. Aita tatou e hinaaro i ta tatou mau vahine feia mo'a i te mau mahana hopea nei ei mau apiti *muhu ore* e aore ra, ei mau apiti *taoti'ahia* i roto i taua ohipa mure ore ra ! A faairi ia outou ei mau apiti *ohipa* e te *hope roa* ». ¹⁵

I roto i te hi'oraa a te Atua, i roto anei i te Ekalesia e aore ra, i te utuafare, ua aifaito te tane e te vahine e, e mea taa e ta raua mau hopoi'a.

E opani au na roto i te faaiteraa'utu i te tahi mau parau mau no ni'a i te mau haamaitairaa o te autahu'araa. E farii te mau vahine e te mau tane i te mau haamaitairaa o te autahu'araa ia au i te ho'e a titauraa, eiaha ra te mau taviri e te mau faatoro'araa o te autahu'araa. Te horo'a o te Varua Maitai e te mau haamaitairaa o te hiero, o te mau faaiteraa matarohia ia te reira no teie parau mau.

I roto i ta'na a'oraa nehenehe i roto i te hepetome haapiiraa no BYU i te

pu'e tau mahanahana i ma'iri a'e nei, ua horo'a o Elder M. Russell Ballard i teie mau haapiiraa :

« Te faairi nei te mau haapiiraa tumu a te Ekalesia i te mau vahine ei mea aifaito i te tane noa'utu to raua taa e. Aita te Atua e faairi i te ho'e apeni ei mea maitai a'e e aore ra, ei mea faufaa a'e i te tahi...

« Ia haere te tane e te vahine i te hiero, ua ahuhia raua i te ho'e a puai, oia hoi, te puai o te autahu'araa... E nehenehe i te mau tamarii atoa a te Atua e farii i te mau haamaitairaa o te autahu'araa ». ¹⁶

Te faaite papu nei au i te puai e te mau haamaitairaa o te autahu'araa a te Atua, o te roaa i Ta'na mau tamaiti e Ta'na mau tamahine. Te faaite papu nei au i te mana o te autahu'araa, o te ohipa ra i roto i te mau toro'a e te mau ohipa atoa a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. Te faaite papu nei au i te ti'araa faatere hanahana o te mau taviri o te autahu'araa o tei mauhia e o tei faaohipahia i roto i to'na iraa na to tatou peropheta/peresideni, Thomas S. Monson. E i te hopea roa e te mea faufaa roa'utu, te faaite papu nei au no ni'a i to tatou Fatu e te Faaora, o Iesu Mesia, Na'na hoi teie autahu'araa, e o

matou hoi To'na mau tavini, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

- Linda K. Burton, « Priesthood : 'A Sacred Trust to Be Used for the Benefit of Men, Women, and Children' » (Brigham Young University Women's Conference address, 3 no me 2013), 1; ce.byu.edu/cw/womensconference/transcripts.php.
- Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5raa o te nene'iraa (1939).
- Boyd K. Packer, « Te mana o te autahu'araa i roto i te fare », (Haapiiiraa na te feia faatere o te ao nei, Fepuare 2012); lds.org/broadcasts; hi'o atoa James E. Faust, « Power of the Priesthood », *Ensign*, Me 1997, 41–43.
- Manuel 2 : Administration de l'Eglise* (2010), 2.1.1.
- M. Russell Ballard, « Te tane e te vahine i roto i te ohipa a te Fatu », *Liahona*, Eperera 2014, 48 ; hi'o atoa *E mau tamarii tamahine i roto i to'u basileia : Te aamu e te ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 138.
- A hi'o Spencer W. Kimball, « Our Great Potential », *Ensign*, Mr 1977, 49.
- Joseph Fielding Smith, « Relief Society—an Aid to the Priesthood », *Relief Society Magazine*, Tenuare 1959, 4.
- Joseph Fielding Smith, « Relief Society—an Aid to the Priesthood », 4, 5 ; a hi'o atoa *Te mau haapiiraa a te mau peresideni o te Ekalesia: Joseph Fielding Smith* (2013), 302.
- Hi'o Boyd K. Packer, « The Relief Society », *Ensign*, Me 1998, 72 ; a hi'o atoa *E mau tamarii tamahine i roto i to'u basileia*, 138.
- Aleksandr Solzhenitsyn, « A World Split Apart », (a'oraa horo'ahia i te fare tuatoru no Harvard, 8 no tiunu 1978); hi'o atoa Patricia T. Holland, « A Woman's Perspective on the Priesthood », *Ensign*, Tiurai 1980, 25 ; *Tambuli*, Tiunu 1982, 23; Dallin H. Oaks, « Rights and Responsibilities », *Mercer Law Review*, Buka 36, no. 2 (winter 1985), 427–42.
- Hi'o James E. Faust, « Ua tonohia mai outou paatoa na te ra'i mai », *Liahona*, Novema 2002, 113 ; M. Russell Ballard, « O teie ho'i ta'u ohipa e to'u hanahana », *Liahona*, Me 2013, 19 ; Dallin H. Oaks, « Te mana no te Autahu'araa i roto i te utuafare e te Ekalesia », *Liahona*, Novema 2005, 26. Te parau nei tatou i te tahi taime e, te sotaiete tauturu o te « ho'e ia apiti no te autahu'araa ». E mea tano roa'utu a ia parau e, i roto i te ohipa a te Fatu, te sotaiete tauturu e te mau vahine o te Ekalesia « e mau apiti ratou no te feia *tei mau* i te autahu'araa ».
- J. Reuben Clark, tamaiti, « Our Wives and Our Mothers in the Eternal Plan », *Relief Society Magazine*, Titema 1946, 800.
- J. Reuben Clark Jr., « Our Wives and Our Mothers, » 801.
- « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao Nei », *Liahona*, Novema 2010, 129.
- Spencer W. Kimball, « Privileges and Responsibilities of Sisters », *Ensign*, Novema 1978, 106.
- M. Russell Ballard, *Liahona*, Eperera 2014, 48 ; hi'o atoa Sheri L. Dew, *Women and the Priesthood* (2013), te pene 6 iho ra, no te ho'e tuatapaparaa maitai roa no ni'a iho i te parau tumu faahitihia.